

Factsheet Groenbemesters

Groenbemesters zijn gewassen die tijdens of na de groeiperiode van het hoofdgewas worden gezaaid en voor het zaaien van het volgende hoofdgewas worden ondergewerkt.

In de landbouw worden groenbemesters ingezet omdat zij bijdragen aan de organische stofvoorziening in de bodem en omdat ze erosie en stikstofuitspoeling in de winter helpen voorkomen. Daar komt bij dat groenbemesters een gunstig effect hebben op de verbetering van de bodemvruchtbaarheid en op de stikstofvoorziening voor de volgteelt.

Het gebruik van groenbemesters is te verdelen in drie typen:

- terreinen die in braakregeling één of meerdere seizoenen braak liggen
- groenbemesters die ingezaaid worden na de oogst van vroege gewassen
- groenbemesters die ingezaaid worden na de oogst van late gewassen.

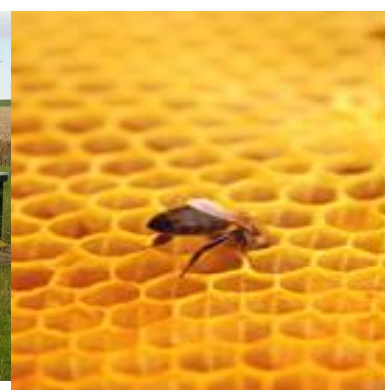
Voor bijen kunnen groenbemesters een belangrijke rol spelen bij het vergroten van het voedselaanbod. Als drachtverbetering voor wilde bijen bieden percelen die gedurende een seizoen braak liggen daarvoor de beste mogelijkheden. Voor honingbijen ook de reguliere groenbemesters heel waardevol.

Facelia (*Phacelia tanacetifolia*)

Voor wilde bijen is Facelia niet bijzonder belangrijk. Als bloeiende groenbemester en drachtplant voor honingbijen is Facelia echter favoriet. Ook voor de landbouw is de Facelia interessant. Het gewas heeft een vlotte beginontwikkeling en een *goede onkruidonderdrukking*. De bovenste laag van de grond wordt intensief doorworteld waardoor de *structuur verbetert*. Gemiddeld levert Facelia *650 kg effectieve organische stof* per hectare. De sierplant is niet verwant aan onze landbouw-gewassen en is *geen waardplant voor aaltjes of knolvoet*.

Volggewas

Vooraf soorten uit de familie van Vlinderbloemen en Kruisbloemen zijn interessant. Vlinderbloemigen hebben een gunstig effect op het volggewas na de braak omdat deze stikstof uit de lucht binden. Deze stikstof komt na onderwerken beschikbaar voor het volggewas. Klavers hebben bovendien een positief effect op de bodemstructuur door de diepe doorworteling. Witte klaver en rode klaver leveren respectievelijk gemiddeld 850 kg en 1100 kg effectieve organische stof per hectare en kunnen respectievelijk 150 kg en 350 kg stikstof per hectare binden.

Aaltjes

Gele Mosterd en Bladrammenas behoren tot de kruisbloemenfamilie. Beide soorten hebben een snelle beginontwikkeling en onderdrukken daardoor ongewenste kruiden. Op gronden waar kruisbloemigen in verband met aaltjes minder gewenst zijn, kunnen resistente rassen aanbevolen worden. Gele mosterdras 'Sirole' bestrijdt bietencysteaaltjes. 'Lucas', 'Trick' en 'Brutus' zijn rassen van bladrammenas die deze bietencysteaaltjes bestrijden. Gele Mosterd en Bladrammenas hebben een diepe doorworteling en herstellen hiermee structuurschade en halen daardoor veel stikstof uit de diepere lagen. De stikstof in groenbemesters komt bij vertering van het gewas beschikbaar. Gemiddeld leveren Gele Mosterd en Bladrammenas 950 kg effectieve organische stof per hectare.

Bloeiperiode

In onderstaande tabel zijn groenbemesters op een rijtje gezet die van belang zijn als nectar- en stuifmeelleverancier voor wilde bijen. Bij de keuze voor een groenbemester kan deze informatie worden meegewogen. Naast de soortnaam is de bloeiperiode aangegeven.

Bloeiende groenbemesters

Nederlandse naam (wetenschappelijke naam)	Bloeitijd	M	A	M	J	J	A	S	O	N
Kruisbloemenfamilie (Brassicaceae)										
Gele of witte mosterd (<i>Sinapis alba</i>)				*	*	*				
Koolzaad (<i>Brassica napus</i>)		*	*	*	*	*	*			
Raapzaad (<i>Brassica rapa</i>)		*	*	*	*	*				
Vlinderbloemenfamilie (Fabaceae)										
Esparcette (<i>Onobrychis viciifolia</i>)				*	*	*				
Heggewikke (<i>Vicia sepium</i>)				*	*	*	*			
Luzerne (<i>Medicago sativa</i>)					*	*	*	*		
Rode klaver (<i>Trifolium pratense</i>)		*	*	*	*	*	*	*	*	*
Rolklaver (<i>Lotus corniculatus</i>)		*	*	*	*	*	*	*	*	*
Witte klaver (<i>Trifolium repens</i>)		*	*	*	*	*	*	*	*	*

© mei 2013

Meer informatie: www.bijen kennisnet.nl

Deze factsheet is gebaseerd op informatie uit de 'Handleiding multifunctionele akkerranden en groenbemesters' een rapport van J.C.M. Vorstman van het Praktijkonderzoek Plant en Omgeving, onderdeel van Wageningen UR en 'Teelthandleiding groenbemesters' door R.D. Timmer, G.W. Korthals en L.P.G. Molendijk van Praktijkonderzoek Plant en Omgeving - Akkerbouw, Groene ruimte en Vollegrondsgroenten, onderdeel van Wageningen UR

Bijen kennisnet

Boeren en imkers werken samen in het project Bijen kennisnet. Zij wisselen kennis uit over bijen en de boerenpraktijk tijdens informatie- en verdiepingsbijeenkomsten. Ook op het digitale netwerk [bijen kennisnet.nl](http://www.bijen kennisnet.nl) wordt informatie ontsloten. Bijen kennisnet is een project van: NBV, LTO Noord, ZLTO en LLTB en wordt financieel mogelijk gemaakt door het ministerie van EZ, LTO Noord (Fondsen), ZLTO en LLTB.

